

**STANOWISKO
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA**

z dnia 8 maja 2015 r.

**w przedmiocie podejmowania przez sędziów dodatkowego zatrudnienia w postaci
działalności szkoleniowej (dydaktycznej) oraz naukowej**

Krajowa Rada Sądownictwa przypomina, że w dniu 9 kwietnia 2013 r. przedstawiła swoje stanowisko na temat podejmowania przez sędziów działalności naukowo-dydaktycznej lub dydaktycznej, w tym szkoleniowej. Stanowisko to pozostaje w pełni aktualne.

Sędzia może podejmować dodatkowe zatrudnienie na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym w łącznym wymiarze nieprzekraczającym pełnego wymiaru czasu pracy pracowników zatrudnionych na tych stanowiskach, pod warunkiem jednak, że wykonywanie tego zatrudnienia nie będzie mu przeszkadzało w pełnieniu obowiązków sędziego. Może także podejmować inne zajęcia, jeżeli nie przeszkadza to w pełnieniu obowiązków sędziego i nie osłabia zaufania do jego bezstronności lub nie przyniesie ujemny godności urzędu sędziego, a także nie spowoduje sprzeciwu ze strony właściwego prezesa lub w przypadku prezesów Ministra Sprawiedliwości (art. 86 Prawa o ustroju sądów powszechnych). Dodatkowe zajęcia w praktyce dotyczą przede wszystkim działalności szkoleniowej. Jednocześnie – zgodnie z postanowieniami Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów (załącznik do uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 19 lutego 2003 r.) – sędzia powinien unikać zachowań, które mogłyby przynieść ujemną godności sędziego lub osłabić zaufanie do jego bezstronności (§ 5 ust. 1 Zbioru) albo podważyć zaufanie do jego niezawisłości i bezstronności (§ 10 Zbioru). Sędzia powinien unikać kontaktów osobistych i jakichkolwiek związków ekonomicznych z innymi podmiotami, jeśli mogłyby one wzbudzać wątpliwości co do bezstronnego wykonywania obowiązków, bądź podważać prestiż i zaufanie do urzędu sędziowskiego (§ 17 ust. 1).

Prowadzenie przez sędziów działalności szkoleniowej (dydaktycznej) jest pożądane a nawet oczekiwane od sędziów. Wysoki poziom kwalifikacji prawniczych i doświadczenie zawodowe sędziów uzasadniają (i pozwalają na) przekazanie wiedzy i umiejętności innym sędziom, a także referendarzom sądowym, asystentom sędziów, prokuratorom, kuratorom, urzędnikom zatrudnionym w jednostkach organizacyjnych sądów powszechnych

i prokuratury, aplikantom sędziowskim i prokuratorskim oraz adwokatom, radcom prawnym, notariuszom, komornikom, aplikantom adwokackim, radcowskim i notarialnym.

Nie budzi większych kontrowersji prowadzenie szkoleń dla sędziów, prokuratorów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów, kuratorów i urzędników oraz aplikantów sędziowskich i prokuratorskich organizowanych przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, sądy okręgowe i apelacyjne, prokuratury okręgowe i apelacyjne. Podobnie nie budzi kontrowersji udział sędziów w szkoleniach organizowanych przez samorzędy zawodowe adwokatów, radców prawnych, notariuszy i komorników, przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich (dla radców prawnych zatrudnionych w Biurze RPO), Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa (dla radców Prokuratorii) albo inne instytucje państwowe. Wątpliwości budzi natomiast udział sędziów w szkoleniach organizowanych przez podmioty prywatne, zwłaszcza spółki prawa handlowego, które w ramach swojej działalności gospodarczej oferują na wolnym rynku szkolenia komercyjne, reklamowane w Internecie, w mediach elektronicznych, w czasopiśmie prawniczych jako szczególnie atrakcyjne ze względu na udział sędziów jako szkoleńców (wykładowców). Powściągliwość przy podejmowaniu współpracy z takimi podmiotami powinna towarzyszyć sędziom wówczas, gdy reklamują one swoje komercyjne usługi edukacyjne z powołaniem się na osiągnięcia zawodowe sędziów, których zatrudniają jako wykładowców. Sędziowie powinni mieć na uwadze, że ich pozycja zawodowa jest wykorzystywana do reklamowania komercyjnej działalności tych podmiotów. Przy wyrażaniu braku sprzeciwu co do udziału sędziów w tego rodzaju szkoleniach prezesi sądów powinni zbadać, czy prowadzenie szkoleń w ramach komercyjnej działalności podmiotów prywatnych (zwłaszcza spółek prawa handlowego) nie osłabi zaufania do bezstronności sędziego albo nie wzbudzi zastrzeżeń co do związków ekonomicznych sędziego z podmiotami prywatnymi. Podobnymi zasadami powinni kierować się sędziowie (oraz prezesi sądów) w przypadku nawiązywania przez sędziów współpracy z innymi instytucjami niż zajmujące się działalnością szkoleniową – dotyczy to np. przygotowywania przez sędziów opinii prawnych albo udziału sędziów w różnego rodzaju gremiach jak np. rady naukowe. Sędzia powinien zawsze mieć na uwadze, że jego pozycja zawodowa i autorytet pełnionego przez niego urzędu mogą zostać wykorzystane w sposób podważający zaufanie do sądów i sędziów.

Krajowa Rada Sądownictwa dostrzega, że także samorzędy zawodowe, a nawet instytucje publiczne, organizację szkoleń powierzają tzw. podmiotom zewnętrznym (tzw. *outsourcing*). Jeżeli z takiej możliwości organizacji szkoleń korzystają sądy, należy przyjąć, że sąd (dyrektor sądu) może powierzyć podmiotowi zewnętrznemu samą organizację

logistyczną szkolenia, natomiast o osobach szkolących (wykładowcach) oraz temacie szkolenia powinien decydować kierownik szkolenia sądu okręgowego lub sądu apelacyjnego.

Warunkiem podjęcia działalności szkoleniowej przez sędziego jest zapewnienie, że będzie w stanie wykonywać wszystkie powierzone mu zadania w odpowiednim czasie i pogodzić dodatkowe zatrudnienie lub zajęcia z podstawowymi obowiązkami wynikającymi z zadań sędziego. Krajowa Rada Sądownictwa ponownie podkreśla, że podstawowym miejscem pracy sędziego jest sąd, w którym sędzia sprawuje swój urząd. W związku z tym priorytetem dla sędziego są jego obowiązki związane ze sprawowanym urzędem. W sytuacji gdy prezes właściwego sądu w stosunku do sędziego, bądź Minister Sprawiedliwości w stosunku do prezesa sądu, po przeprowadzeniu należytej analizy obciążenia, efektywności i sprawności organizacyjnej sędziego uzna, że dodatkowe zajęcie polegające na prowadzeniu działalności szkoleniowej będzie przeszkadzało w pełnieniu obowiązków sędziego, powinien wyrazić sprzeciw wobec zamiaru podjęcia takiego zajęcia.

Krajowa Rada Sądownictwa dostrzega wagę zapewnienia właściwego poziomu kompetencji, kwalifikacji i doświadczenia zawodowego wykładowców Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. W związku z tym uważa, że wykonywanie przez sędziów dodatkowych obowiązków w tym zakresie wymaga odpowiedniego uregulowania – w porozumieniu z Radą – a także racjonalnego wprowadzenia w życie przepisów Prawa o ustroju sądów powszechnych dotyczących możliwości łączenia przez sędziów wykonywania obowiązków służbowych w sądzie oraz obowiązków dydaktycznych w Krajowej Szkole. Czasowy wymiar szkoleń prowadzonych przez poszczególnych sędziów nie może wpływać na pełnienie obowiązków orzeczniczych.